

«Пам'яті жертв голодомору»

Мета: продовжувати знайомити учнів із жахливими роками голодомору в Україні; викликати співчуття до долі людей, які жили в ті важкі часи; виховувати прагнення зберігати в пам'яті історію рідного народу.

Голодомор 1932 - 1933 роки

Передумови Голодомору У 1922 році на просторах Євразії постало нове державне утворення - Радянський Союз. Тоді ж до його складу, після поразки визвольних змагань, увійшла і Українська держава, хоча це не було прагненням всього її народу.

Причини Голодомору Очільник Радянського Союзу, Йосип Сталін, був одержимий ідеєю створення раю на землі без Бога - комуністичної радянської супердержави. Для повної централізації влади йому потрібно було знищити другу радянську республіку - Україну як таку, яка мала глибші історичні корені свого існування і претендувала на автономність та вільний розвиток. Калькуляція була дуже простою і вкрай примітивною: нема народу, отже нема окремої країни, а в результаті - нема проблеми. Така політика в класичному розумінні цього слова означає ГЕНОЦИД.

Для введення своєї прямої влади в Україні Сталін пішов на страхітливі репресії і, зрештою, на організацію штучного голоду. Мало бути зруйноване будь-яке бажання українців на автономію чи незалежну республіку, а також будь-які прояви цих прагнень: українська мова, культура, історія та українська інтелігенція. Цинізм Сталінського вчинку полягав у знищенні стародавньої нації хліборобів найстрашнішою формою смерті- голодом. Цей злочин пізніше назвали „Голодомором" (від українського "голод" та "мор", тобто «морити голодом»).

Географія Голодомору За даними вчених, голодом були охоплені території компактного проживання українців: територія тодішньої Української Радянської Соціалістичної республіки та Кубань. Найбільше постраждали від голоду тодішні Харківська і Київська області (теперішні Полтавська, Сумська, Харківська, Черкаська, Київська та Житомирська). Цей проект покликаний розпочати обговорення уроків, які Україна повинна засвоїти через призму вивчення і осмислення Голодомору 1932-33 рр. Ми бачимо це як роздуми про історичну пам'ять, яка через факти та їхню об'єктивну інтерпретацію допоможе Україні вже сьогодні будувати своє життя свідомо і з перспективою на завтрашній день.

Сьогодні вже доведено, що Голодомор 1932-33 рр. був штучно організованою акцією проти українців, які не бажали бути слухняним елементом тоталітарної радянської машини. Жертвами голоду стали мільйони людей. Кожна родина в Радянській Україні і на Кубані втратила когось з рідних. Моя родина з боку і батька і матері не були винятком. Як і родини багатьох людей, що читають цю статтю. Це була одна з тих вселенських катастроф, після яких народи відходили у небуття.

Але, не дивлячись на страшні втрати, Україна вижила. Проте, це вже була інша країна. Її долю було штучно змінено, її місію в світі намагалися стерти. Десяткам мільйонів людей спробували силою нав'язати інше життя, ворожий світогляд.

Понад півстоліття цей геноцид залишався викликом минулого, на який українська нація не могла дати відповідь. Ініціатори і виконавці Голодомору, їхні політичні нащадки намагалися зробити все, щоб пам'ять про цю трагедію зникла назавжди.

Однак, незважаючи на всі заборони, утиски, репресії, Україна пам'ятає людей, що були вбиті тільки за те, що прагнули жити на своїй землі як їм хотілося, як заповідали їхні батьки.

Усі ми - діти і онуки тих, хто врятувався. Нас могло бути в кілька разів більше. І всі, кого ми зараз не дорахувалися - це наші рідні, чії душі не народилися у цей світ, бо хтось хотів насильно створити «світле комуністичне майбутнє».

Наш святий обов'язок перед минулим - вшанувати пам'ять загиблих. Встановити пам'ятники, запалити свічки, прочитати молитви, впорядкувати могили, розповісти про них нашим дітям. Але це далеко не все. Голодомор не є проблемою тільки минулого - він є проблемою сучасних українців і буде проблемою прийдешніх поколінь, якщо ми не зробимо висновки.

Пам'ять про жахи голоду перетворилася на біль і СТРАХ, які глибоко засіли у душі кожного, хто пережив 1930-ті роки, і передавалися далі на генетичному рівні.

У цьому вступному слові неможливо проаналізувати усі наслідки Голодомору для України - з цієї теми вже оприлюднено багато досліджень, де науковці детально реконструюють механізм застосування терору голодом і його жахливі результати. Висновок єдиний - Голодомор змінив етнічний склад населення України і на рівні підсвідомості, на рівні менталітету і світогляду він досі негативно впливає на нас.

Що відбулося? 75 років тому Голодомор забрав життя, за різними оцінками, 10% - 25% населення України, а решті скалічив душі. Він зіштовхнув Україну з її власного шляху. Зараз він заважає Україні навчитися САМОСТІЙНО, не боячись і вірячи у свої сили формувати власне майбутнє.

Адже мова в жодному разі не йде про повернення в минуле, про відкидання тих років, які Україна прожила після Голодомору. Це неприпустимо, бо ці сімдесят років - це так само наша історія. Це життя людей, які здолали багато перешкод, які вражали світ своїми досягненнями, але які дуже часто не були вільні у своєму виборі.

Робити осмислений, часом - нелегкий, але СВІЙ вибір можуть тільки вільні люди, що створюють вільне суспільство.

Народ, яким керує підсвідомий страх, не може творити і бути щасливим, він може тільки підкорятися чужій волі. Еліти цього народу, які так само бояться взяти на себе відповідальність, можуть бути тільки маріонетками. Вони приречені жити за чиймись правилами, постійно оглядатися і виконувати чийсь примхи. Треба мати велику мужність, щоб знайти власну долю і реалізувати власне призначення.

Тема Голодомору дуже складна для вивчення і переосмислення. По суті, це важкий шлях до себе, шлях до одужання нації, історична пам'ять якої, як рятівна нитка Аріадни, допоможе нам звільнитися від тягарів.

Ми або пройдемо цей шлях до кінця, або втратимо право називатися нащадками тих, хто вже тисячі років тому вирощував хліб, хто створив державу Київська Русь і освятив її, хто побудував Святу Софію та Лавру на схилах Дніпра, нащадками славних лицарів-козаків, які боронили Україну від різноманітних загарбників, любили її більше життя і передали нам.

Звільнення від страху і стереотипів - це клопітка робота, яка потребує багато зусиль. Але її можна виконати. Відродження пам'яті про Голодомор свідчить, що український народ може здолати усі перешкоди і завоювати достойне місце в світі.

Замисліться на хвилину. Чи могли ми у перші роки незалежності мріяти, що про мільйони загиблих співвітчизників публічно, не від кого не ховаючись, згадають українські можновладці? Чи могли ми про це мріяти навіть п'ять років тому, у 2003 р., коли Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000» започаткував програму «Уроки історії: Голодомор 1932-33 рр.» і тема Голодомору вперше розглядалася під час парламентських слухань? Коли цілі фракції відмовлялися навіть чути про злочини проти людяності, що відбулися на їхній Батьківщині? Ще і зараз не всі з них можуть казати правду, але ситуація кардинально змінилася.

У 2006 р. Верховна Рада України прийняла Закон, яким Голодомор визнається актом геноциду проти української нації. 63% населення повністю підтримує це рішення, і рівень розуміння і підтримки з року в рік збільшується. Голодомор так само визнали геноцидом у майже 20 країнах світу і кількість цих країн постійно зростає.

Якщо б хтось ще у 2000-му році сказав, що так буде, його б вважали фантазером.

Окремі заяви з теми Голодомору зробили ООН (2003 р.) та ЮНЕСКО (2007 р.). У цих документах ще немає слова «геноцид», мова йде про вшанування пам'яті загиблих. Але чи могли ми 10 років тому сподіватися, що на таких поважних світових форумах, які розглядають проблеми усього людства, взагалі звучатиме тема Голодомору?

Пройде ще деякий час і світова спільнота неодмінно визнає те, що вже засвідчено тисячами оприлюднених документів і десятками тисяч зібраних свідчень очевидців. У світі побачать всі ці докази. Ми неодмінно донесемо їх через виставки, публікації, фільми, конференції тощо.

Чи вірили дослідники з української діаспори, які впродовж 1950-1970 рр. публікували перші розвідки і правдиві факти про Голодомор, що їхні слова почують на всіх континентах?

Чи могли сподіватися на початку 1980-х рр. дослідники Роберт Конквест та Джеймс Мейс, які працювали у Гарвардському університеті, що їхні книги перевернуть ставлення західної академічної науки до проблеми Голодомору? У той час, коли авторитетні радянські вчені були змушені називати їхні дослідження «підривною діяльністю» і пропагандою.

Зараз вже нараховується понад 20 000 статей, монографій, збірників документів, які висвітлюють різні аспекти історії Голодомору, його причини, перебіг і наслідки. Пошуки тривають.

25 років тому в Україні і світі сперечалися, а чи був взагалі голод? 20 років тому навіть керівництво українських комуністів визнало, що голод був, але пояснювало його посухою і певними «помилками» в економічній політиці. 10 років тому Україна усвідомила, що голод виник внаслідок дій комуністичного режиму, обговорення почалося в контексті чи був це навмисний злочин, чи радянські керманичі проводили страшний експеримент над власним народом?

Зараз теза про злочинний характер Голодомору базується на тисячах доказів. Дискусії, переважно, тривають щодо формальних моментів і деталей: чи можна його визнати геноцидом згідно з діючими міжнародними конвенціями, чи слід говорити про злочин проти людяності, чи є якийсь інший термін? Скільки мільйонів загинуло - 5, 7 чи 10? Що вважати хронологічними рамками Голодомору - 1932-33 рр., чи врахувати голодні прояви ще у 1930?

Чи могли ми сподіватися на такий результат? Але нація не просто сподівалася - вона діяла, і це змінило світ навколо.

Зважте, все це робилося і робиться, незважаючи на страшенний опір впливових сил, яким не вигідна правда про Голодомор, які хочуть бачити Україну пригніченою, другорядною і слабкою.

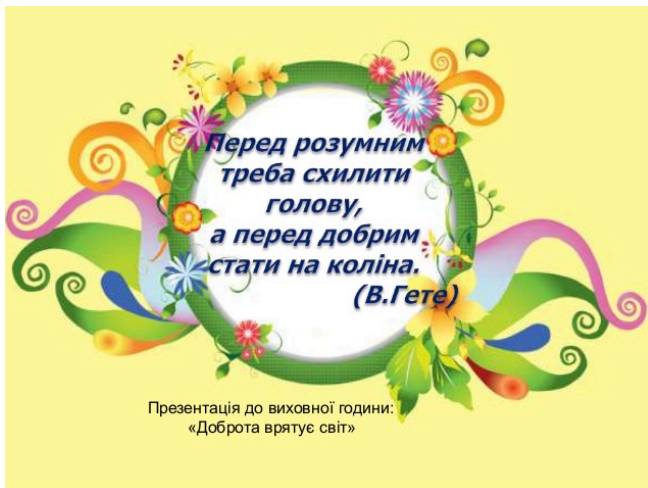
Саме тому дуже хотілося б подякувати усім - науковцям, журналістам, дипломатам, свідкам - усім, хто допоміг відкрити істину про Голодомор.

Отже, усвідомлення значення Голодомору - це саме той шлях до себе, прагнення досягнути власну сутність. Україна починає сприймати власну історію через призму доказів, фактів, а не ідеологічних настанов різних «доброзичливців».

Це прецедент, який повинен бути застосований і до інших складних сторінок історії. В жодному разі не для її перекручування у той чи інший бік. А тільки заради відновлення справедливості. За свою правду треба боротися. Це важко, але як по-іншому? Тільки так нас будуть поважати у світі.

Тому ми закликаємо усіх українців долучитися до вшанування пам'яті жертв трагедії. Вивчіть історію своєї родини, поставте свічку, допоможіть впорядкувати забутий цвинтар - це маленькі кроки, які об'єднують країну і допоможуть їй стати вільною.

І тільки тоді, коли наше покоління і наступні, відчують, що досліджені всі історичні факти, що записані всі свідчення живих очевидців, що вшановані імена всіх жертв, що усунуто нерозуміння світом цього питання, тільки тоді ми зможемо закрити цю сторінку нашої історії і тільки тоді ми матимемо моральне право та силу рухатися далі.

«Добро врятує світ»

Мета: Ознайомити учнів із поняттями і законами доброти, честі, справедливості; формувати найвищі людські цінності: ввічливість, милосердя, людську гідність, чуйність, любові і поваги до ближнього; виховувати

почуття людської гідності, бажання духовно вдосконалюватися; розвивати творчу уяву, мислення, пізнавальний інтерес.

Ми часто чуємо ці слова: доброта, сердечність, людяність, милосердя. Сьогодні ми порушимо проблеми милосердя, доброти, чуйності, співпереживання, уміння розділити чужий біль, вчасно підтримати у важку хвилину, розрадити в горі й біді. Цілком природнім і закономірним вважається допомогти знедоленому, нещасному, поділитись шматком хліба, дати притулок бездомному, захистити старість, порятувати хворого, заступитися за беззахисного. Кожен із вас, хто сидить у цьому класі, вже думає про своє подальше життя, про своє майбутнє. Кожен хоче жити добре, красиво. Але не потрібно забувати в той же час про свою душу. Дбаючи про матеріальне, не забувати про духовні цінності. Добрі слова і вчинки, спрямовані на порозуміння між людьми, взаємодопомогу, підтримку одне одного. Вони породжують радість, задоволення, повагу, любов між людьми.

Ребята, підкажіть, доброта – це якість людини, що дається при народженні, чи її потрібно виховувати? (Діти висловлюють свої думки). Я також довго думала над цим питанням і дійшла до висновку, що людина повинна постійно удосконалювати себе на протязі життя. Діти давайте спробуємо з'ясувати що таке добро?

Учні висловлюють свої думки.

Добро́та – найбільша цінність нашого життя. Так, це саме та якість, що коштує так дешево, але цінується так дорого. Її не можна купити ні за які гроші, вона по краплиночці виховується змалечку.

Милосердя — щиросердність, співчуття, любов на ділі, здатність відгукнутися на чужий біль. Людям милосердним притаманне співчуття по відношенню до сироти, інваліда, тяжко хворої людини, до людини похилого віку, людини що потрапила в біду.

Я б хотіла, щоб ви усвідомлювали свої вчинки, несли за них відповідальність, бо без відповідальності за них, не буде добра і милосердя.

Принципи відповідальності.

1. Я несу відповідальність за все, що роблю.
2. Я несу відповідальність за своє навчання.
3. Я несу відповідальність за своє шанобливе ставлення до людей, до батьків.
4. Я несу відповідальність за своє місто, країну і цілий світ.

Ми маємо бути милосердними не тільки до людей, а й до всього, що нас оточує: тварин, рослин.

Але скажіть, будь ласка, як же могло статися, що милосердя втратило сьогодні свою цінність? А його зміст звівся в основному до милостині? Невже для того, щоб виіскрити доброту із наших сердець, потрібен землетрус чи Чорнобиль? Хіба без них не можна бути милосердними? Хіба в звичайному житті немає людей, які потребують допомоги?

Але за своєю заклопотаністю про свій зовнішній вигляд, гонінням за кращим комп'ютером, найдорожчим мобільним телефоном ми не бачимо цих обділених людей. А їх дуже багато.

А зараз я вам наведу один приклад.

Біля води на піску сидить гарна молода жінка і ніжно обіймає свій скарб – хлопчика років чотирьох. Малюк хворий. У нього тяжка форма церебрального паралічу. Мама пригортає його дуже лагідно. Вони сидять на березі так, що їхні ноги торкаються води. Мама усміхається і щось розповідає хлопчикові. Він не може їй відповісти, а лишень якось незграбно намагається повертати своєю голівкою вбік. Із вигляду хлопчика зрозуміло, що він не може ходити, говорити, можливо, і ніколи не скаже їй “мама”, і ніколи не піде до школи, ніколи не принесе ні двійку, ні десятку...

Цієї ж миті у воді ще одна сім'я робить фото сесію своєї доньки. Їй 12 років. Вона не ходить сама, дівчинку заніс у воду її батько, він намагається втримати її на воді, але тільки дівчинки не слухається – ручки скручені страшною хворобою, та батько не впадає у відчай. Тримаючи дівча, пораючись із хвилями, що намагаються скинути круг, він хоче, щоб його донька виглядала гарною на фотографії. Дівчатко намагається усміхатися. Збоку здається, що це в неї не дуже виходить. А мама в цей час ловить дорогоцінні моменти життя їхньої сім'ї простеньким фотоапаратом. Поруч друга дівчинка, напевно, друга донька в цій сім'ї, допомагає батькові. Сім'я разом. І вони щасливі!

Інші батьки привозять дітей на інвалідних візках, купаються разом із ними, відносять їх плавати у море, вони разом засмагають, про щось розмовляють, спілкуються з іншими батьками, в яких такі самі особливі дітки. Вони разом лікуються... Відпочивають... Відпочивають від чого? Від людської байдужості й жорсткості, що оточує цих особливих дітей, яких наше суспільство називає “інвалідами”. А ще – відпочивають від усього того, що приходить з цим словом на додаток: нерозуміння, байдужість, неприйняття, відторгнення, жорсткість, криві погляди...

Вчитель. Кожен із нас може допомогти людям з особливими вадами бути щасливими. Достатньо тільки побачити в цих людях — людей, в цих дітях — дітей.

Кожен із вас, мабуть, зараз ставить собі питання: «А що я можу зробити, щоб допомогти їм бути щасливими?». Я відповім — любити! Не відвертати свого погляду від дітей, що виглядають не так, як здорові діти. Вони особливі. Чому? Не знаю. Але вони живуть, і Бог також привів їх на цей світ. Для чого? Можливо, щоб зробити нас добрішими, людянішими... І тоді вони будуть щасливі!

Сьогодні ми звернемось до найголовнішої книги людства – Біблії. Давайте прочитаємо повчальне слово Апостолів.

Апостол Павло написав. «Хто сіє скупом, той і пожне скупом, а хто сіє щедру, пожне також щедру». Більше того сіяч має бути щедрим не тільки на руку – щедро сипати зерно, а щедрим душею – зичити врожаю не лише собі, а й кожному, хто сіє. Кожний багатий щедрістю своєю.

- Не втомлюйся творити добро. Всяка справа може втомити. Після всякої праці, яка втомлює, хочеться відпочити. Та в головному не може бути втоми – неможна втомлюватись творити добро.

- Не сурми про милостиню. Хай ліва рука не знає, що робить права. Коли правою рукою даєш милостиню, то нехай ліва не знає про це. **Не треба оголошувати про свою добру справу, вона добра сама по собі.**

А зараз кожен з вас подумає і назве хоча б один вислів, прислів'я, приказку про добро та милосердя:

1. Добро плодить добро, а зло плодить зло.

2. Добро не пропадає, а зло умирає.
3. Не все добре, що солодке.
4. Ти до нього з добром, а він до тебе з колом.
5. Не всяка стежка без спориша, не в кожній людині добра душа.
6. Добрий чоловік і сусідів дім від вогню збереже.
7. Від лиха до добра недалеко дорога.
8. З добрим дружись, а злого й лихого стережись.
9. Не сподівайся за добро дяки.
10. Злий плаче від зазвисті, а добрий під радості.
11. Все зле - все немудре.
12. У кого є злість, той своє серце їсть.
13. Хто сам не знав зла, не вміє шанувати добра.
15. Злість до добра не доводить.

Зараз ми з вами прочитаємо про сім тілесних добродчинностей, які ви повинні запам'ятати і виконувати. До них ми ще неодноразово будемо звертатись на наших виховних годинах.

Сім тілесних добродчинностей

- Голодного нагодувати
- Спраглого напоїти
- Голого одягнути
- Подорожного в дім прийняти
- Недужого відвідати
- Померлого поховати.

І коли ви будете дотримуватись цих семи добродчинностей, то виростете посправжньому добрим людьми.

Прошу пам'ятати, що князь Володимир Мономах у своєму «Повчанні дітям» закликав:

- не забувайте убогих, подавайте сиротам, захистіть вдову;
- не майте гордоців у своєму серці, старших шануйте;
- не промініть ніколи людину, не привітавши її, і добре слово мовте;
- на світанні, побачивши сонце, з радістю прославте день новий і скажіть: «Господи, додай мені літа до літа, щоб честю й добром виправдав я життя своє».

Перед нами аркуш з видруканими словами з наказу молодим людям, який написав Василь Сухомлинський. Я хочу, щоб ви взяли його в життя: як пам'ятку – Бути хорошими дітьми - означає не допустити, щоб старість батька й матері була отруєна твоїми поганими вчинками.

- Вмій відчувати найважчі душевні муки матері й батька, їхня хвороба - твоя біда.
- Вмій бути добрим у думках і почуттях. Бережи здоров'я батьків. Пам'ятай, що ранню старість і хвороби батькам приносять не лише праця та втома, а й хвилювання, переживання, тривоги, прикроці.
- Найбільше вражає батьків дитяча невдячність, байдужість сина чи доньки. Будьте гідними своїх батьків!

Заключне слово вчителя: Сьогодні ми говорили про Добро і Милосердя. Ви збагатилися знаннями. Хотілось би, щоб кожен з вас осмислив свою життєву позицію і став добрішим, кращим, досконалішим. Людська порядність, доброта немає меж.

А зараз давайте ми з вами складемо правила доброти і милосердя.

Золоте правило:

1. Ставитися до інших так, як ви б хотіли, щоб ставилися до вас.
2. Поважати інших, особливо старших і слабших від себе.
3. Слухати маму, тата, бабусю.
4. Не сміятися над каліками.
5. Любити і берегти природу, тварин і все живе. Бережливо ставитися до краси.
6. Не проходити байдуже мимо людської біди, горя, розпачу.
7. Не залишати тварин у біді.
8. Уміти не тільки поспівчувати у горі, а й порадіти чужому успіху

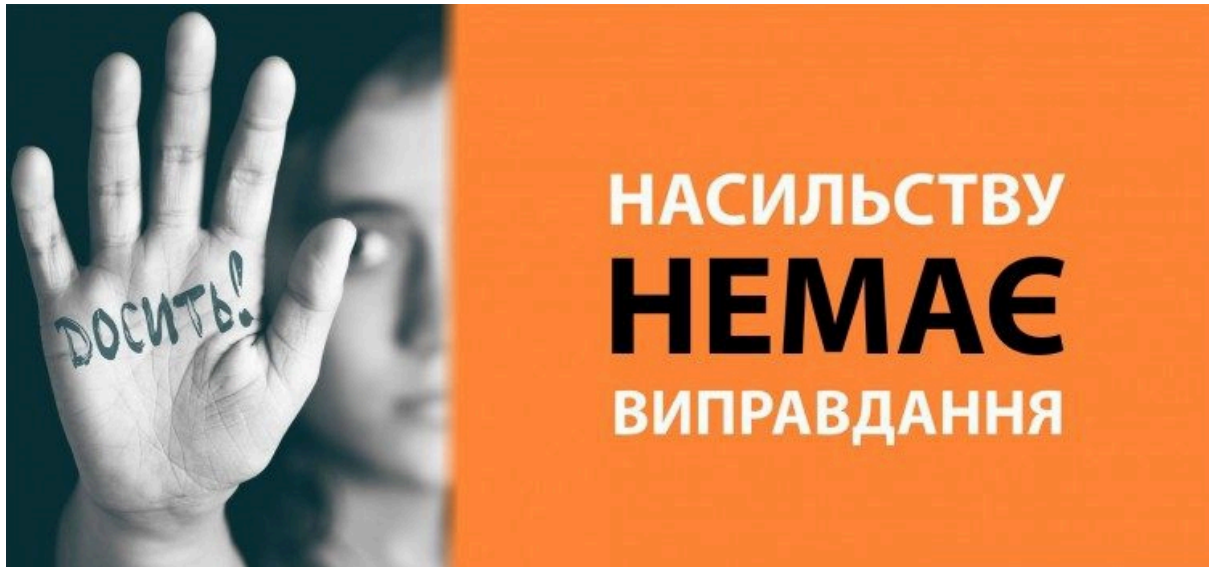
А я бажаю вам успіхів у постійній роботі над собою. Хай множаться зерна добра в ваших душах. Будьте добрими, людяними, милосердними, терпеливими, нехай не черствіють ваші душі у щоденних клопотах, бережіть своє серце від усього злого. Всім нам не легко у сьогоднішній скрутний час, але пам'ятаймо, що поруч є люди, яким набагато гірше. Бо ми можемо хоч на крихту покращити їхнє життя своїм ставленням, усмішкою, теплим поглядом.

Ти добро лиш твори всюди,
Хай тепло тобі повнить груди.
Ти посій і доглянь пшеницю,
Ти вкопай і почисти криницю,

Волю дай, нагодуй пташину,
Народи і зрости дитину!
Бо людина у цьому світі
Лиш добро повинна творити.

«Насильству немає виправдання»

Мета: розширити знання учнів про їхні особисті права, ознайомити з термінологією насильства, сформувати уявлення про різноманітність проявів насильства, формувати навички безпечної поведінки, орієнтувати учнів на повагу до думки іншої людини, права приймати своє рішення.

Насильство можна визначити, як дію або бездіяльність однієї людини на іншу, що завдає шкоди здоров'ю як фізичному, так і психологічному, принижує почуття честі та гідності.

Насильство можна визначити, як фізичну, психологічну, сексуальну або іншу дію чи комбінацію цих дій однієї особи на іншу, що порушує гарантоване Конституцією України право громадянина на особисту недоторканість.

Насильство в сім'ї – будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї стосовно іншого члена сім'ї, якщо дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і завдають йому моральної шкоди, шкоди його фізичному чи психічному здоров'ю.

Реальна загроза вчинення насильства в сім'ї – погроза вчинення одним членом сім'ї стосовно іншого члена сім'ї умисних дій, якщо є реальна підстава очікувати її виконання.

В основному виділяють 4 види насильства: фізичне, психологічне, сексуальне, економічне.

Photo by Tetiana Sibuleva

Фізичне насильство в сім'ї – умисне завдання одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести до смерті постраждалого, порушення фізичного чи психічного здоров'я, заподіяння шкоди його честі і гідності.

Сексуальне насильство в сім'ї – протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканість іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру стосовно неповнолітнього члена сім'ї.

Психологічне насильство в сім'ї – насильство, пов'язане з дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисне спричинюється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров'ю.

Економічне насильство в сім'ї – умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу чи іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я.

Пам'ятайте, що не слід чекати поки словесні погрози переростуть у фізичне насильство.

Ви можете убезпечити себе ще до фізичних проявів та розпізнати агресора/ку. **Сигналом** для вас **можуть слугувати**: спроби задушити вас, вчинення невдалих спроб суїциду (як один з різновидів маніпуляції), вбивство домашніх тварин, насильство щодо дітей.

Також **слід бути обережними з тими**, хто мав досвід застосування зброї проти інших та наразі має доступ до будь-якого виду зброї, а також з тими, хто гвалтував когось або має потребу завдавати біль та ображати інших.

Місце, де може відбуватися насильство?

(Вдома, у сім'ї, на вулиці, на роботі, у навчальному закладі та ін.)

Хто потерпає від насильства?

Жінка, чоловік, дружина/чоловік, молодь, неповнолітні, діти, батьки, родичі, немічні/інваліди, усиновителі, усиновлені, сестра, брат та ін.

Потерпіти від насильства може будь-яка людина!

Роздум на тему: **Як би ви почувалися, коли б...**

Мета: навчити думати про наслідки знущання, нехтування та інші види неприхильного ставлення; розпізнавати свої та чужі почуття і налагодити зв'язок між ними.

Учні записують на картках слово, відповідне їхньому стану в запропонованих обставинах: як би вони почувалися, коли б ... (для кожної з описаних ситуацій). Спонукайте групу щоразу використовувати інше слово, якщо це можливо. Прочитавши опис ситуації, попросіть учнів:

1) підняти власну картку почуттів і подивитися на картки інших учнів у колі; 2) зазначте, що в різних учнів одна й та сама подія може викликати безліч почуттів, тів, причому всі вони обґрунтовані, бо кожен сприймає ситуацію по-своєму.

Як би ти почувався, коли б...

- Хтось кепкував із твоєї зовнішності?
- Ти виграв головний приз змагання?
- Тебе останнього запросили до спортивної команди?
- Схвалили якусь твою діяльність?
- Хтось образливо тебе назвав?
- Хтось допоміг тобі розв'язати проблему?
- Ніхто не хотів із тобою спілкуватися?
- Хтось прийняв тебе в свою компанію?
- Ти не мав що їсти і був змушений жебракувати?
- Хтось узяв тебе за руку чи обійняв, коли ти був наляканий або почувався самотнім?

ЯК БЕЗПЕЧНО ПІТИ ВІД ЛЮДИНИ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ НАСИЛЬСТВО

Якщо ви зазнали будь-якого з видів насильства або розумієте, що існує загроза його скоєння, пам'ятайте, що найголовніше правило – **НЕ МОВЧАТИ!**

Розкажіть друзям, знайомим, сусідам або родичам про такі факти. Попередьте їх про можливу небезпеку та попросіть звернутися до поліції в разі необхідності. Тримайте постійний контакт із довіреною особою, щоб вона знала, чи все у вас гаразд.

Якщо у вас не має можливості розповісти про насильство знайомим, то ви завжди можете звернутися на гарячу лінію 0 800 500 335 або 116 123 (короткий номер) з будь-якого телефону по всій території України. Лінія є безкоштовною, анонімною та конфіденційною.

Тут вам порадять, що робити у вашій конкретній ситуації в конкретний момент. Якщо насильство відбувається безпосередньо в момент дзвінка, вас одразу перемкнуть на поліцію. У деяких містах України можна також зателефонувати до мобільної бригади соціально-психологічної допомоги.

Але пам'ятайте: якщо ви шукаєте подібну інформацію вдома, то після цього слід видалити історію переглядів у інтернеті.

Продумайте свій план дій: підготуйте сумку з необхідними речами, документами (паспорт, свідоцтво про народження дітей, свідоцтво про право власності на майно), грошима, ювелірними виробами, які можна продати в разі необхідності, ліками. Вивчіть на пам'ять телефони відповідних служб та ваших довірених осіб на випадок, якщо ви залишитесь без свого телефона.

Спробуйте знайти місце, де б ви могли сховатись. Пам'ятайте, що **головне правило надійної схованки** – це таємність. Людина, яка здійснює домашнє насильство, не повинна знайти вас там, а знайомі, які зголосилися допомогти, повинні мати змогу захистити вас. Перед тим як піти від людини, що завдає вам шкоди, слід **видалити все електронне листування**, історію переглядів в інтернеті та знищити будь-які паперові нотатки, які можуть допомогти знайти вас.

Куди звернутися, якщо насильство відбулося або може відбутися?

Також потрібно поскаржитись на домашнє насильство в **поліцію - можна зателефонувати на 102** або залишити заяву у дільничного інспектора.

Якщо тривалий час проти вас здійснювалося фізичне насильство, необхідно **зняти побиття**. На судмедекспертизу вас може направити дільничний інспектор або інший співробітник міліції районного відділення, до якого ви звернетесь із заявою про насильство.

Письмова заява подається на ім'я начальника державного правоохоронного органу. В ній коротко та чітко вказуються всі обставини справи та висловлюється конкретна вимога стосовно наслідків заяви. Письмова заява може бути **надіслана як цінний лист із повідомленням про доставку** чи подана особисто, але обов'язково на копії, яку ви залишаєте у себе, повинен стояти вхідний номер та дата отримання вашої заяви правоохоронним органом.

Можна також самостійно звернутися для проходження платної судово-медичної експертизи.

Після того як поліція оформить ваші документи, вас можуть прихистити у притулку, які вже зараз є майже в кожному місті, а згодом їхня кількість має зрости, як це передбачено новим законодавством із протидії насильству.

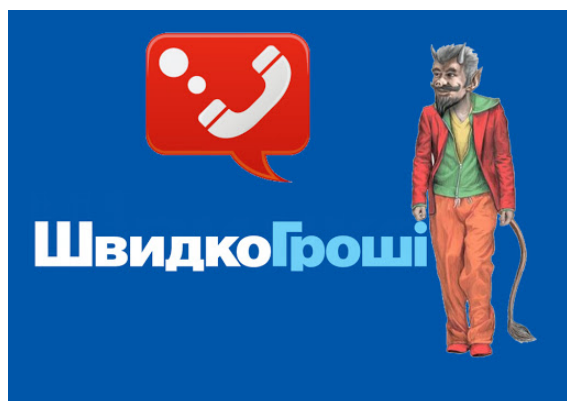
На тему:

«Швидкі гроші в кредит – підводні камені»

Мета: Ознайомити учнів із поняттями і законами доброти, честі, справедливості; формувати найвищі людські цінності: ввічливість, милосердя, людську гідність, чуйність, любові і поваги до ближнього; виховувати почуття людської гідності, бажання духовно вдосконалюватися; розвивати творчу уяву, мислення, пізнавальний інтерес.

Нині разом з банками і кредитними спілками з'явилися нові організації, які пропонують “кредитування” в найкоротші терміни без відсотків. Проте, такі, на перший погляд, “вигідні” організації мають ряд слизьких моментів, на які клієнт не завжди зверне увагу, а їх представник не розголосить. Продовжуючи тему “кредитування” в попередній статті, а саме «Чому банківське кредитування фізичних осіб під 0% нахабна брехня?», сьогодні ми розкажемо про підводні камені організацій,

які надають “швидкі кредити”.

Отже, подібні організації надають фінансові послуги щодо видачі кредитів на невеликі суми за фіксовану плату. При цьому **за їх умовами** часто ви не можете погасити борг **частинами**, а повинні будете повернути **всю суму одразу**.

Згадайте новину: Наскільки легко оформити онлайн кредит в Україні.

Так, якщо з якої-небудь причини ви не зможете повернути суму в строк, за вашим зверненням і за умови внесення плати за користування кредитом, вам можуть

продовжити термін користування грошовими коштами, нарахувавши ще раз плату за таке користування.

Таким чином, сума вашої заборгованості збільшується і збільшується. Причому, розмір плати за користування кредитними коштами досить великий і в рази перевищує процентну плату за кредитом, наданим банком. Якщо ж ви не повертаєте суму і не звертаєтесь за продовженням терміну користування грошовою сумою, Вам буде нарахований штраф за кожен день прострочення виплати. Щоб наочно показати “особливості” кредитування в подібних організаціях, ми вирішили надати приклад декількох відомих юридичних осіб.

Приклади швидкого кредитування:

1) Одна з найпоширеніших мереж компаній **“Швидко гроші”** пропонує наступні умови: надання грошових сум в розмірі від 400 до 3000 грн. на строк від 7 до 14 днів. Умови видачі “кредиту” дуже вигідні: необхідно надати оригінал паспорта і ПНН; мати постійний трудовий дохід; вік позичальника повинен складати від 18 до 60 років.

Згадайте новину: Національний банк привів у відповідність до Закону України «Про споживче кредитування» дві методики розрахунку вартості кредитів для населення

Виходячи з інформації, наданої на сайті цієї компанії, плата за користування грошовими коштами в тиждень складає 14%, в місяць – 56%, в рік – 672%! Штраф за прострочення виконання зобов’язань **в день дорівнює 36 грн.**

2) Наступна мережа швидких кредитів “Твої гроші” пропонує отримати від 300 до 2000 грн. на строк від 7 до 16 днів. Умови отримання необхідної грошової суми: наявність постійного доходу; проживання або робота в місті, в якому ви бажаєте отримати кредит; віковий критерій – від 21 до 60 років.

Ця компанія дозволяє повертати суму частинами в межах на початку обумовленого строку повернення кредиту. Проте, після часткового погашення кредиту ви не зможете пролонгувати

(продовжити дію) договір, повернувши лише плату за користування кредитом. Плата за користування кредитом в місяць складає 60%, а в рік – 720%

3) Ще одна мережа компаній “Ваша готівочка”. Умови надання: гроші надаються в тому ж місті (чи області), де ви мешкаєте; необхідно мати постійний офіційний або неофіційний дохід; вік повинен складати від 21 до 70 років; надати оригінал паспорта і ІНН, а для пенсіонерів – пенсійне посвідчення.

”Ваша готівочка” надає кредити в розмірі від 200 до 5000 грн. на строк до 16 днів. Розмір плати за користування кредитом в день складає 2, 075%, в рік – 757%.

Користуйтесь консультацією: Чому банківське кредитування фізичних осіб під 0% нахабна брехня?

Крім того, з’явився ще один тип установ, що надають кредити, які називають себе “кредитними центрами”, “кредитними маркеттами” і так далі. Такі організації надають кредити для різних цілей, іноді надають також послуги із страхування і рекредитуванню.

Кредитування відбувається під невеликий відсоток, проте ви так само додатково оплачуєте “внесок до фонду учасників”, страховий внесок і плату за юридичний супровід. Фактично ці організації займаються тим, що замість вас підшукують для вас банк, який надасть кредит. Проте, такі пошуки можуть займати місяці, але вам доведеться відразу вносити місячну плату, інакше будь-які пошуки кредиту для вас припиняться, а можливо навіть і не почнуться. У судовій практиці відомі випадки великого шахрайства, коли клієнт вже більше 6 міс. вносить платежі, за той кредит, якого ще навіть не отримав! При цьому, якщо Ви подібні виплати припините, кредитна організація почне нараховувати штрафні санкції, а після притягне колекторну компанію для виконання, на їх думку, вашого “боргу”. Крім цього, остерігайтесь кредитування в іноземній валюті, адже в Україні курс валют не впливає на договір кредитування!

Заходи, щоб убезпечити себе від шахраїв:

Уважно вивчіть договір. Якщо які-небудь пункти вам не зрозумілі або викликають сумнів, попросіть зразок договору, ознайомтеся з документом вдома, проконсультуйтеся з фахівцями. Якщо ж вам не дозволяють взяти зразок договору для ознайомлення – це поганий дзвіночок надійності такої організації та привід для побоювання;

Ні за яких умов не платіть кредиторів нічого в якості передоплати; Не залишайте консультантам свої документи;

Вимагайте надати вам юридичні документи, що дозволяють перевірити законність діяльності цієї організації.